

شنبه | **۱۴ دی** ۱۴۰۰

اول جمادی‌الثانی ۱۴۴۳

شماره ۴۸۷۴

خبرآن رضوی

گزارش

ریزگرد اعتبار برای خسارت های میلیاردی

ریزگردها سالانه بیش از ۱۳۰ میلیارد خسارت وارد می کنند اما تنها ۲۹ میلیارد اعتبار برای مقابله با آن در نظر گرفته شده است

گزارش

به‌بودی نیا، محمودی

معضل هجوم ریزگردها و افزایش گرد و غبار در شهرستان مرزی سرخس که در بسیاری از اوقات کلان شهر مشهد و چند شهر مرزی دیگر را هم تحت تأثیر قرار می دهد طی چند هفته گذشته به عنوان یک معضل زیست محیطی مطرح شد اگر چه همه اظهار نظر ها درباره منشأ ریزگردها از صحرای قره قوم تر کمستان بود اما علاوه بر این موضوع طبق اظهارات مسئولان شهرستان از بین رفتن پوشش گیاهی ، م راتع ، هماهنگ نبودن چرای دام با سطح پوشش گیاهی م راتع ، بی توجهی به اقداماتی نظیر مالچ پاشی و تشدید خشکسالی از جمله عوامل داخلی هستند که کمتر به آن ها پر داخته شده است.

مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان در این باره گفت: از مجموع ۱۱/۶ میلیون هکتار در استان حدود ۷۰ درصد ارضی ملی است، ارضی بیابانی استان حدود ۵/۵ میلیون هکتار است که ۱۸ درصد مناطق بیابانی کشور را شامل می شود و استان خراسان رضوی با ۵۷۴ هزار هکتار بیشترین سطح تاغ کاری بیابانی کشور را دارد که این تاغ کاری ها کمک زیادی به کنترل ریزگردها می کند و تا امروز بیش از یک میلیون هکتار از ۵/۵ میلیون هکتار از بیابان ها به منظور جلوگیری از افزایش ریزگردها بیابان زدایی شده است.

۳۰ کانون تولید ریزگرد در استان

محسن فنودی افزود: ۲/۴ میلیون از سطح بیابان های تحت تأثیر فرسایش بادی که شامل ۹ منطقه در ۲۴ شهرستان می شود و کانون های بحرانی فرسایش بادی که ریزگرد تولید می کنند نیز در استان ۱/۲ میلیون هکتار است که در قالب ۳۰ کانون در ۲۲ شهرستان شامل بجستان ، بردسکن ، تایباد ، تربت جام ، جغتای، جوین ،خلیل آباد،خواف،خوشاب،داورزن،برشتخوار ،زبرخان ،سبزوار،سرخس،ششتمد،صالح آباد ،فیروزه،کاشمر،گناباد،مشهد،مه ولات و نیشابور می شود.

خسارت های سالانه ریزگردها

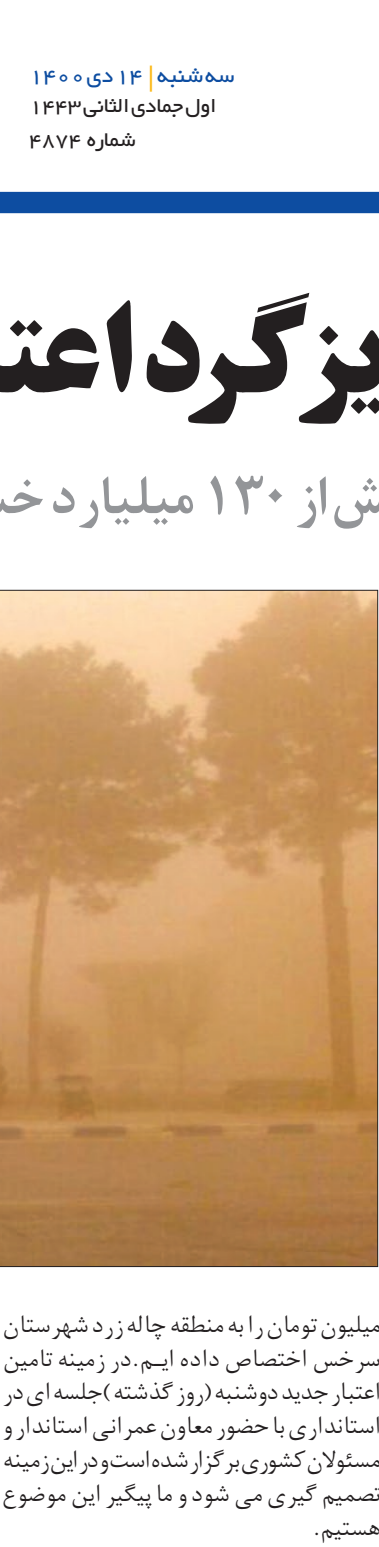
وی تصریح کرد: مجموع خسارت هایی که از کانون های بحرانی به مناطق زیستی بر اساس برآوردهای سال ۱۳۹۸ در طول سال وارد می شود سالانه ۱۳۰ میلیارد تومان است ، در سال ۲۳۰۱۴۰۰ میلیارد تومان اعتبار ملی و ۶ میلیارد تومان اعتبار استانی برای انجام عملیات، نهال کاری، مراقبت و آبیاری ،مدیریت هز آّب، همراه با بذر پاشی،مدیریت جنگل ها و تاغزارهای دست کاشت، بادشکن زنده و تهیه طرح مدیریت جنگل های دست کاشت داریم. وی افزود: پیش بینی شده است امسال عملیات مقابله با بیابان زایی در حدود ۵ هزار هکتار در زمینه های ذکر شده داشته باشیم و طرح مشارکت مردم نیز شروع شده است و در شهرستان خواف و گناباد قرار است طرح مشارکت مردم برای جلوگیری از بیابان زایی انجام شود.

ورود آستان قدس و شرکت نفت و گاز برای تامین اعتبار بیابان زدایی در ۳ منطقه در سرخس

وی خاطر نشان کرد: کانون ریزگردهایی که به تازگی به صورت گسترده شهرستان سرخس را مورد هجوم قرار داد ناشی از دو عامل خارجی و داخلی است که برای عامل خارجی که همان ریزگردهای صحرای قره قوم در تر کمستان است مسئولان کشور ایزنی هایی را به مسئولان کشور تر کمستان در دستور کار قرار داده اند و بخشی از ریزگردها ناشی از بیابان های داخلی این شهرستان است. درخصوص بیابان زدایی هر سال اعتباراتی به این موضوع اختصاص می یابد. در جلسه ای که در هفته جاری برگزار شد قرار است در سه منطقه با مشارکت آستان قدس و شرکت بهره برداری نفت و گاز سرخس عملیات بیابان زدایی انجام شود.

سهام ناچیز سرخس از اعتبارات بیابان زدایی

مدیر کل منابع طبیعی استان خراسان رضوی در پاسخ به این سوال که آیا مبلغ ۲۹ میلیارد تومان برای بیابان زدایی در استان کافی است و آیا تا پایان سال اعتبار جدیدی برای مقابله باریزگردها به استان اختصاص می یابد؟ گفت: با توجه به تعداد کانون های داخلی ریزگرد این مبلغ قطعاً کفایت نمی کند از این مبلغ ۲ میلیارد و ۴۰۰

دشت قره قوم تر کمستان است که سال هاست شهرستان سرخس را نیز تحت تأثیر قرار می دهد اما اگر در گذشته چندان محسوس و به شکل امروز نبود، وضعیت داخلی ما بحرانی نبود. آن چه که امروز شهرستان را با بحران ریزگردها مواجه کرده و در آینده نیز ادامه خواهد داشت، حاصل تخریب م راتع، جنگل ها و ورود صدها هزار دام بوده که موجب افزایش ریزگردها می شود.

تخریب م راتع برای کشاورزی

حیدری منش، رئیس منابع طبیعی سرخس با اشاره به وضعیت موجود و بحران ریزگردها گفت: فرسایش های خاک، از بین رفتن پوشش بوته زارهای م راتع، تخریب م راتع جهت کشت دیم به طوری که در بعضی از نقاط محصولی حاصل نمی شود و خسارت آن به مراتب بیشتر از درآمدش است نتیجه اش وضعیت فعلی می شود. به این موضوع توجه داشت که کمبودهایی در زمینه اعتبارات وجود دارد و باید علاوه بر دولت،

مردم نیز برای حل این موضوع پای کار بیایند. وی افزود: اما منابع طبیعی با حداقل پرسنلی که دار تلاش خود را در راستای حفظ و حراست از عرصه های طبیعی با توجه به وسعت حوزه مسئولیت خود انجام داده و نظارت دار اما کمبود اعتبارات لازم برای به خدمت گرفتن قرق بان یکی از چالش های همیشگی ماست. حیدری منش با بیان این که به طور متوسط در سال ۴۵ روز شهرستان دچار ریزگرد می شود، اظهار کرد: منابع طبیعی بر اساس اعتبارات تخصیص داده شده تاکنون ۲۰ هزار هکتار از اراضی را آبخیزداری نیز اعتباراتی وجود دارد که تمامی این اقدامات درخصوص مقابله با ریزگردها و بیابان زدایی موثر است. محسن فنودی در پاسخ به این سوال که برای مقابله موثر با ریزگردها در استان به چه میزان اعتبار نیاز داریم، گفت: برای اجرای اعتبارات نیاز به مطالعات مقدماتی است و هم اکنون اگر عدد ۳۰ میلیارد کنونی به ۱۰۰ میلیارد تومان تغییر پیدا کند ما توانایی اجرای طرح را داریم اما باید به این نکته نیز توجه داشت که برای اعلام عدد دقیق مورد نیاز برای مقابله قطعی باریزگردها مطالعات دقیق تری انجام شود.

وی در ادامه درباره میزان اعتبارات مربوط به مطالعات مناطق بیابانی گفت: برای سال گذشته ۲۰۰ میلیون تومان به حوزه مطالعات اعتبار اختصاص داده شده بود و برای سال آینده مبلغ ۴۰۰ میلیون تومان را درخواست داده ایم. ما سال قبل مطالعات لازم را انجام داده ایم.

آلایندگی شهرستان ۲۰ برابر حد استاندارد

علی تبریزنیار، رئیس اداره هواشناسی سرخس نیز گفت: پس از آن که با همیاری شورای شهر پنج مساعدت های نماینده مجلس بحث آلایندگی ربه شهرستان به جهت وجود پالایشگاه در سال ۹۸ پیگیری شد، خوشبختانه توانستیم، دستگاه سنجش آلایندگی را در شهرستان با اعتبار بیش از ۱ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان نصب و راه اندازی کنیم که بعد از مشهد تنها شهری در خراسان هستیم که داده تشخیص آلایندگی ربه صورت استاندارد اعلام می کند. بر همین اساس و در جریان توفان های اخیر آلایندگی سطح شهرستان سرخس به ۲۰ برابر حد استاندارد رسید و در وضعیت هشدار قرار گرفت. رئیس اداره هواشناسی سرخس تصریح کرد: همان طور که گفتیم منبع حرکت توفان ها و ریزگردها

سوی دستگاه قضا بر خورد شد و مناطق یاد شده به م رتع برگشت که در این خصوص اعتراضاتی اما اگر در گذشته چندان محسوس و به شکل امروز نبود، وضعیت داخلی ما بحرانی نبود. آن چه که امروز شهرستان را با بحران ریزگردها مواجه کرده و در آینده نیز ادامه خواهد داشت، حاصل تخریب م راتع و قرق آن تنها از سوی یک دستگاه ساخته نیست. فرماندار سرخس در ادامه خاطر نشان کرد: در منطقه خانگیران بیش از ۱۸۸ هزار هکتار ارضی حوزه نفت و گاز است که طی ۴۰ تا ۵۰ سال گذشته هیچ کاری در باره تثبیت شن های روان انجام نشده، بنابراین در هفته آینده باید اطلاعات علمی از داده های هواشناسی همراه نقشه های علمی و استفاده از امکانات بین المللی تهیه شود تا منشأ ریزگردها مشخص شود و چنان چه با کشور همسایه گفت وگویی کنیم بر اساس داده های علمی باشد بنابراین پس از تهیه شدن این گزارش از سوی اداره هواشناسی و منابع طبیعی ، در چند روز آینده اولین جلسه شورای تامین را با حضور مدیران کل هواشناسی ، محیط زیست منابع

طبیعی و نفت گاز شرق به همراه آستان قدس برگزار می کنیم تا یک تصمیم عاجل و کوتاه مدت درخصوص هجوم ریزگردها اتخاذ شود. محمدرضا جبی مقدم افزود: حتی طی آن روزها توفان شن به دلیل کاهش دید افقی موجب لغو حرکت قطار محلی مشهد – سرخس شد. وی ادامه داد: هر چند منشأ اصلی گرد و غبار کنونی در این شهرستان مرزی، صحرای قره قوم تر کمستان است اما نبود پوشش گیاهی و از بین رفتن م راتع در بخش مرکزی شهرستان موجب تشدید بروز گردوغبار در منطقه شده است. فرماندار سرخس گفت: راه حل اصلی مقابله با ایجاد گرد و غبار در این شهرستان ایجاد پوشش گیاهی در مدت پنج تا ۱۰ سال است.

وی افزود: به دلیل چرای نامناسب دام، م راتع شهرستان تخریب یا به دیم زار تبدیل شده و قرار است به زودی ر ایزنی هایی با تر کمستان در خصوص کنترل شرایط کنونی انجام شود اما به جز این مسئله ایجاد پوشش گیاهی در منطقه در اولویت است.

هزینه فایده مالچ پاشی

محمدرضا جبی مقدم بحث مالچ پاشی را یکی دیگر از روش های کنترل ریزگردها در کوتاه مدت دانست و افزود: مالچ پاشی با توجه به ضرر هایی که دارد بدون مطالعه نمی شود انجام گیرد، باید در ابتدا کانون های ریزگرد شناسایی و چنان چه کارشناسان تشخیص دادند درخصوص این موضوع اقدام شود. وی با اشاره به یکی از کانون های قدیمی ریزگرد در منطقه گنبدلی حد فاصل روستای شورلق گفت: سطحی از اراضی این منطقه دارای تاغ های چندین ساله است که متأسفانه توسط دامداران محلی مورد چرا و تخریب قرار می گیرد. همچنین در منطقه آیمال و چاله زرد بیش از ۱۰۰ هکتار نهال کاری شده که متأسفانه به علت نبود آب رسانی تا حدودی از بین رفته است بنابراین اداره منابع طبیعی باید ضمن فرهنگ سازی و حفظ و حراست از منابع طبیعی، با متخلفان تخریب عرصه های طبیعی برخورد کند. فرماندار تصریح کرد: در اولین جلسه ستاد بحران شهرستان که درخصوص موضوع ریزگردها تشکیل شد ، مصوب شد، اداره هواشناسی شهرستان با همکاری اداره کل استان ، نقشه های ماهواره ای هوایی و مدارک مستند از داده های هواشناسی را به صورت مکتوب دال بر شناسایی کانون های ریزگردها

روزنامه

سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی

خراسان رضوی

تحت تأثیر فرسایش بادی هستند که در ۳۰ کانون

واقع در ۲۲ شهرستان استان قرار دارند.

مساحت کانون های «بحرانی» فرسایش بادی در خراسان رضوی هم حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار هکتار است که در ۲۰ شهرستان واقع شده است که مستعد ایجاد آلودگی از نظر گردوغبار

است .

مدیریت کانون های گردوغبار خارجی

معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی گفت: وضعیت کانون های گردوغبار در سرخس مطلوب نیست اما عامل عمده گردوغبار در این منطقه عوامل خارجی و با منشأ کانون بیابانی «قره قوم» تر کمستان و «هرات» افغانستان است.

علی شکاری افزود: طی سه مرحله مکاتبه با سازمان مرکزی و نیز با اعلام شفاهی، ضرورت مدیریت کانون گردوغبار در ایران از اواسط دهه ۷۰ و ابتدا به دلیل بروز خشکسالی به وجود آمد و به یک چالش تبدیل شد.

سید جواد رسولی افزود: تعطیلی مدارس و ادارات به دلیل پدیده گردوخاک نیز ابتدا از جنوب غرب کشور آغاز شد که اکنون در شهرستان سرخس و در شمال شرق کشور نیز شاهد این چالش هستیم. وی ادامه داد: از دهه ۹۰ خورشیدی، گردوغبار در سرخس گزارش شده و اکنون با چالش های اجتماعی روبه روست و از چهار سال پیش پدیده گردوغبار در این شهرستان تشدید شده است به طوری که پیشتر گردوخاک برای مدت محدود نیم ساعتی محیط زیست منطقه ا تحت تأثیر قرار می داد اما اکنون به صورت حاد در آمده و زندگی وزیست شهری، کشاورزی و صنعت این منطقه را تحت تأثیر قرار داده است.

فرماندار سرخس نیز از تعطیلی مدارس بخش مرکزی شهرستان طی چند روز پز گردوغبار در آذرماه گذشته خبر داد و گفت: امکان پاک سازی مدارس از گردوغبار وجود نداشت بنابراین اقدام به برپایی کلاس های درس به شکل مجازی کردیم.

۷۵ درصد خشکسالی

رئیس مرکز تحقیقات هواشناسی کاربردی خراسان رضوی درخصوص ماهیت ریزگردها نیز گفت: در کشور ماسهم خشکسالی در بروز این پدیده ۷۵ درصد و سهم عوامل انسانی حدود ۲۵ درصد است. رئیس مرکز تحقیقات هواشناسی کاربردی خراسان رضوی درخصوص ماهیت ریزگردها نیز گفت: در کشور ماسهم خشکسالی در بروز این پدیده ۷۵ درصد و سهم عوامل انسانی حدود ۲۵ درصد است.

وی افزود: اما در گردوخاک منطقه سرخس و همچنین در شمال خراسان رضوی سهم عوامل انسانی بیشتر و حدود ۴۵ درصد است و بقیه عوامل طبیعی از جمله خشکسالی سهم ۶۵ درصدی در بروز این پدیده دارند. رسولی ادامه داد: در این منطقه و اطراف آن عوامل انسانی از قبیل برهم زدن سطح زمین، شخم زدن بیش از حد زمین و کشت های دیم بدون توجه به بارندگی به مراتب بیشتر از دیگر موارد، منطقه را گرفتار پدیده گردوغبار کرده است.

وی گفت: در بیشتر روستاهای منطقه زمین های کشاورزی دیم کاری است ولی زمین هارابی مورد و بدون دلیل شخم زده اند که با کوچک ترین وزش باد شاهد بروز گردوغبار می شویم.

آلایندگی شیمیایی منطقه بر گردوغبار سرخس تأثیر ندارد

وی به فعالیت های صنعتی در منطقه سرخس اشاره کرد و گفت: ذرات دارای آلایندگی های شیمیایی در منطقه سرخس از سال هاقبل وحتى دهه های گذشته وجود داشته اما ذرات صنعتی در این منطقه مربوط به فعالیت مراکز صنعتی و پالایشگاه شهید هاشمی نژاد است که اثر تشدید کننده بر ذرات گردوغبار منطقه ندارد. رسولی گفت: در شهر های بزرگ صنعتی مانند مشهد مهم ترین عامل آلایندگی شامل خودروها، کارخانجات صنعتی و نیروگاه های مازوت سوز هستند و زمان بروز این آلایندگی هانیز در برخی روز های آذرماه گذشته مشهود بوده است.

وی افزود: گردوغبار در مشهد به دلیل حرکت هواروی سطوح مستعد ایجاد ذرات معلق خاک به وجود می آید بنابراین ماهیت ایجاد گردوخاک با ایجاد آلاینده های شیمیایی در منطقه متفاوت است. با این حال اداره کل منابع طبیعی درخصوص ماهیت اصلی گردوغبار سرخس نظر دیگری دارد، این نهاد اعلام کرده است خراسان رضوی دارای بیش از ۱۱ میلیون هکتار مساحت است که ۶۷ درصد این مساحت معادل ۷ میلیون هکتار را سطوح بیابانی تشکیل می دهند و از این سطح ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار هکتار عرصه های

